

КУРТУАЗНІ ЕЛЕМЕНТИ В ДРАМІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ «БЛАКИТНА ТРОЯНДА»

Усольцева К. В., студентка 2 курсу
Боговін О. В., канд. філол. наук
БДПУ, м. Бердянськ, Україна

«Блакитна троянда» Лесі Українки – перша психологічна драма в українській драматургії. Це історія кохання двох молодих людей, почуття яких було сильнішим за смерть. Драма «Блакитна троянда» надзвичайно багата на куртуазні елементи. Твір активно досліджується у сучасному літературознавстві. Зокрема, символічний аспект драми вивчала Моклиця М. В.; інтертекстуальність – Синявська Л. І.; екзистенційна проблематика «Блакитної троянди» стала предметом аналізу у праці Кузьми О. Ю. Питання про розгляд драми з позицій куртуазної культури західноєвропейського середньовіччя ставиться вперше, чим і зумовлюється актуальність нашої роботи.

Метою дослідження є визначення куртуазних елементів у драмі Лесі Українки «Блакитна троянда».

У словнику гендерних термінів визначення куртуазної любові подається так: «Куртуазне кохання (від фр. *amour courtois*, *courtois* – чемний, лицарський, *amour* – кохання) – цим поняттям зазвичай позначають нову форму стосунків між чоловіком і жінкою у феодальному суспільстві» [2, с. 141]. У його центрі стоїть прекрасна дама. Вона гарна, доброчесна, недосяжна. Куртуазна любов таємна. На шляху до щастя завжди постають нездоланні перепони, що спричиняють страждання закоханих.

У рамках куртуазної естетики блакитна троянда – символ палкого куртуазного кохання. Синявська Л. І. зазначає, що цей образ несе не тільки змістовно-сміслову навантаженість, а й культурно-історичну: «Тобто заголовок є результатом процесу, який дешифрується всім текстом твору. Отже, з одного боку, заголовок прогнозує перебіг подій п'єси, з іншого – налаштовує читача на зміст і тональність п'єси, вводить ліричні елементи» [1]. Головні герої драми – Любов Гощинська та Орест Груїч – закохані молоді люди. Та на шляху до щастя вони зустрічають перепони. Одна з них суб'єктивна, представлена уявленнями головної героїні «про справжнє, високе кохання». Об'єктивною ж перепорою постає Марія Захарівна, яка виступає проти стосунків Ореста й Любові. Мати головного героя так виражає своє ставлення до почуття сина: «Груїчева. А де ж у вас логіка? Високі теорії, нова мораль!.. Добра мораль, зав'язати світ людині. Ні, не буде сього, я не дам тебе на поталу сій *demi-vierge*, сій упириці. Ти мусиш покинути її» [3, с. 68]. Хоч кохання героїв взаємне та палке, але вони все одно страждають.

У драмі значну увагу поетеса приділяє внутрішнім переживанням головних героїв: «Любов. Мені страшно за тебе, тільки за тебе! Чи стане у нас сили для такого непевного кохання? Що, коли наша блакитна квітка – мрія?...» [3, с. 53]. Орест не мислить без коханої життя. Він називає Любов своєю музою, вогонь в його душі з чудодійного дару перетворюється на руйнівну, нестримну силу.

Отже, драма Лесі Українки «Блакитна троянда» містить куртуазні елементи, що надають їй глибокого психологізму, трагічності та гостроти, розкривають внутрішній світ головних героїв.

Література

1. Синявська Л. І. Інтертекстуальність драми Лесі Українки «Блакитна троянда». – URL: [https://doi.org/10.18524/2307-4604.2018.2\(41\).151373](https://doi.org/10.18524/2307-4604.2018.2(41).151373)
2. Словник гендерних термінів / Укладач З. В. Шевченко. – Черкаси: видавець Чабаненко Ю., 2016. – 336 с.
3. Українка Леся. Зібр. Творів : у 12 т. / [ред. кол. : Є. С. Шабліовський (голова), М. Д. Бернштейн, Н. О. Вишневська, Б. А. Деркач, С. Д. Зубков, А. А. Каспрук, П. Й. Колесник, В. Л. Микитась, Ф. П. Погребенник]. – К. : Наукова думка, 1976. – Т. 3. – 397 с.